

המצרים סביב המשלטים 113 (צומת יואב) ותל אלקוניטרה (דרומה מקרית גת). זרמו כוחות לדרום. זאת אפשר היה להרגיש בלילות, כשעברו דרכנו מחלקות, ואף פלוגות רגלים, עולים חדשים, יחידה שלמה ממרוקו, כפי שסיפרו לנו בגאווה. פה ושם גם חמק משוריין בין המוצבים המצרים ליד נגבה. אלה, כרגיל, ישנו בעמדותיהם, כמנהג כל חייל אמיץ, שמוכיח בזה, שאינו מפחד. לפעמים שאלו גם "מי שם?" וענו להם בערבית "מזר", וזה בדרך כלל סיפק אותם.

בליל ראש השנה נתקבלה פקודה לירות, בשעה 8:00 בערב בדיוק, אש מכל הקנים במשך דקה, כהפגנת נוכחות. הייתה זו תצוגת אש מרשימה מחופן יד היישובים בנגב הנצור. המצרים המופתעים לא ידעו תחילה, כיצד להגיב, אחר כך השלימו. אבל היה ברור, שאופנסיבה רבתי מצידנו הייתה בהכנה. כל המאמצים הדיפלומטיים, שהתנהלו באו"ם במשך הקיץ הגיעו, מאז רצח ברנדוט, למבוי סתום. כנראה שלארצות ערב הפולשות לא היה חשק לבצע את חלקם בהקמת המדינה הפלשתינית לצידה של ישראל. הם דרשו ביטול החלטת החלוקה ובינתיים ראו בשטחי הפלישה שטחי כיבוש.

אחרי שרשמנו בנאמנות, במשך כל הקיץ את כל החמורים שהלכנו מ-צ' ל-ד', מפקד האזור קיים את הבטחתו לספק לנו קצת מידע על הנעשה ורמז, באחד הימים, שהנה ההתנגשות הגדולה מתממשת ובאה. גם בלי רמיזים אפשר היה לחוש בהתפתחויות. חטיבת יפתח ירדה דרומה ובין ה-15 ו-20 באוקטובר נתפסו מחדש הכפרים בטימה וכאוכבה והמשלטים מסביב. בליל 20 באוקטובר הגיע גדוד מחטיבת יפתח, עם 12 מרגמות והחל לתקוף את המצרים בחוליקאת. הקרבות היה קשים תוך אבדות קשות מצידנו וכלל לא היה בטוח, שיצליחו לכבוש את המשלט באותו לילה. כך סיפר לי עובדיה, שנים מאוחר יותר, בשדה משה. הוא השתתף בקרב. אחרי שנהדפו שלוש פעמים, התלבטו אם לנסות הסתערות נוספת. לבסוף הוחלט על עוד ניסיון והצליחו להשתלט על המצרים. רק שאלה לא היו מצרים, אלא סודנים, קרוצים מחומר אחר ולוחמים פראיים, שכשהכל כבר היה אבוד עבורם התגוננו בשיניים. אחרי שעה 1:00 בלילה, כשהמשלט היה בידינו - הדרך לצפון פתוחה. השתייכנו שוב למדינת ישראל. כבר עם שחר הגיע אלינו עיתונאי מתל-אביב ובידו הוצאת הבוקר של עיתון, עוד חם מהמכבש. עוד באותו יום החלה תנועת טרמפיסטים ערה ליפו. (ושוב סינדרום ברייר פעל: כשהגענו למגדל הקידוח העזוב של IPC בחוליקאת, למחרת נסיגת המצרים, מצאנו משאית מתל-אביב, שבעליה עסקו בפירוק המגדל; זה אמנם לא הלך להם, אבל את מחסן הכלים בשטח המגודר פרצו. המצרים, במשך כל חודשי הכיבוש, לא נגעו בדבר, כך דווח למחרת מלונדון...) הבעיות הביטחונית טרם נפתרו. התקפה אווירית על מגדל (אשקלון) ע"י שלושה מפציצים 17B, שנקנו מעודפי מלחמה באמריקה והוגנבו הנה על אף האמברגו. מה היה להם להפציץ במגדל קשה לדעת. היה הרבה רעש ונראו שריפות רבות. ניסיון שביעי לכבוש את משטרת עיראק סואידן הוכתר בהצלחה; הרבה אבדות נגרמו לנו כאן במשך הקיץ.

לעת עתה החזיקו המצרים בכביש החוף, בין אשדוד לעזה. אך ב-4 בנובמבר, כשעליתי עם שחר על גג חדר האוכל, כדי להתחיל את משמרת בתצפית, נגלתה לעיני תמונה מדהימה: הכביש היה שחור מהמון אדם ומקנה, שזרמו דרומה לכיוון עזה, ברגל, בעגלות רתומות לבהמות וגם ברכב מנועי. לא מצאנו הסבר לדבר, עד שבשעה עשר הופיע אצלנו מכר מהמטה בניר-עם, בקומנדקר צבאי, והודיע לנו שהמצרים מפנים את כביש החוף. את מגדל כבר פינו וכפי הנראה ינסו להתבצר במבואות עזה. אך עם נסיגתם התרוקנו גם כל היישובים הערבים שמדרום למגדל. לא רצינו להאמין לסיפור, אך בשעה 2:00 בצהרים הוחלט לרדת לכביש במשאית שלנו ולראות מה נעשה שם. כל הכפרים השכנים לנו, לרבות בית גירגיה ועלגיה, היו ריקים מאדם ובהמות. בעלגיה עמדו בפתח ביתם זוג קשישים בגיל זקנה, הגבר עיוור. הם סיפרו, שניתנה פקודה לעזוב, אך להם עצמם לא עמד הכוח לצאת לדרך, לכן החליטו להישאר, יהיה אשר יהיה. סמוך לפסי הרכבת המשאית עלתה על מוקש - למזלנו לא קרה הרבה, רק צמיג נפגע. אבל אפשר היה כבר ללטוש עין על מרחב הקרקעות העצום שהשתרע לעינינו מאשקלון עד מבואות עזה.

וכן היה: המצרים התמקמו בבית להיה, כשצה"ל בעקבותיהם. זרם הפליטים מאשדוד דרומה נשפך אל עזה. כך נוצרה "הרצועה", על יישוביה וגבולותיה כפי שהיא קיימת היום, על רבבות הפליטים במחנות וכאב ראש מדיני לדורות. חזרנו למחנה ההרוס שלנו, שבו לא נשאר בית שלם, אך גם איש מאתנו לא נפגע מהפגזת 2000 הפגזים, שהמצרים הנחיתו עלינו במשך הקיץ. אבדות קשות ספגה הפלוגה, מגדוד חטיבת הנגב, שחנתה אצלנו